

Links Ecologisch Forum (LEF)

Forum Gauche Ecologie (FGE)

Radicaal Groen Linkse Partijoverstijgende Beweging

Mouvement Radical Rouge et Vert, au-delà des Partis

Opinie van het Belgisch Platform tegen armoede en sociale uitsluiting EU2020 over het Nationaal Hervormingsprogramma 2013 en het Nationaal Strategisch Rapport

Geplaatst op maandag 27 mei 2013 | SHARE

In het kader van de Europa 2020 strategie werd in 2010 het Belgisch Platform tegen armoede en sociale uitsluiting EU2020 opgericht. Dit naar analogie van het Europees platform tegen armoede en sociale uitsluiting.

Het Belgisch Platform tegen armoede en sociale uitsluiting EU2020 vormt het centrale overlegorgaan voor de voorbereiding en opvolging van de Europese en Belgische beleid op gebied van de strijd tegen de armoede en sociale uitsluiting in functie van de opmaak en opvolging van het Nationaal Hervormingsprogramma en strategische rapportering in het kader van de versterkte Open Methode van Coördinatie (luik sociale insluiting). Het Belgisch Platform komt minstens 4 keer per jaar samen.

Elke twee jaar organiseert het Belgisch Platform daarenboven een open vergadering om alle stakeholders de kans te geven om mee te participeren aan de beleidsprocessen. De tweede Open Platformdag vond plaats op 28 maart 2013. In totaal waren er een 150-tal aanwezigen die een ruime staalkaart van stakeholders vormden: federale, regionale en lokale overheden, administraties, instellingen en adviesraden, hulpverleningsorganisaties, sociale partners, middenveldorganisaties, onderzoeksinstellingen en universiteiten en mensen die in armoede leven, vertegenwoordigd door hun verenigingen waar armen het woord nemen maar ook als privépersoon. Deze ruime verscheidenheid waarbij alle beleidsniveaus betrokken zijn, garandeert een benadering van het complexe fenomeen van de armoede en sociale uitsluiting vanuit verschillende invalshoeken en posities.

Het centrale thema van de Open Platform dag was de weg vooruit sinds het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (2010) over de sociale prioriteiten: strijd tegen de armoede bij kinderen, dakloosheid, actieve insluiting en minimum inkomen. Deze thema's werden behandeld in afzonderlijke werkgroepen, aangevuld met een werkgroep over het gebruik van de indicatoren en het werken met subtargets.

Aangezien deze prioriteiten in de lijn liggen van de prioriteiten die naar voren worden geschoven in het Nationaal Hervormingsprogramma, kunnen de conclusies van de werkgroepen beschouwd worden als de opinie van het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting EU2020 over het Nationaal Hervormingsprogramma 2013 en de strategische sociale rapportering in het kader van de Open Methode van Coördinatie.

U vindt het Nationaal Hervormingsprogramma 2013 hier:

<http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/>

Conclusies - Aanbevelingen:

1. Algemeen

- De strijd tegen de armoede en sociale uitsluiting dient een gemeenschappelijk programma te zijn van alle Belgische beleidsniveaus met aandacht voor een maximale coherentie, onderlinge afstemming en complementariteit. In de praktijk kan er immers nog te vaak vastgesteld worden dat beleidsmaatregelen genomen op het ene niveau op een negatieve manier interfereren met beleidsinitiatieven op andere niveaus. Ook beleidsinitiatieven uitgewerkt in andere domeinen dan het sociaal beleid kunnen een contraproductief effect hebben. Bij ontwikkeling van nieuw beleid moeten alle dimensies in acht genomen worden. Zo kan bijvoorbeeld een verhoging van de minimumuitkeringen er toe leiden dat mensen andere sociale voordelen verliezen omdat zij aan bepaalde inkomensgrenzen gekoppeld zijn.
- De Europese Unie kan sancties opleggen aan de lidstaten als zij niet voldoen aan verplichtingen afgesproken in het kader van gemeenschappelijk beleid zoals bijvoorbeeld in

het kader van de fiscale discipline. Dit zou moeten uitgebreid worden naar het sociale beleid, waarbij er sancties zouden kunnen opgelegd worden als de in het kader van Europa2020 afgesproken target inzake de vermindering van de armoede niet gehaald wordt. De indicatoren tonen nu reeds aan dat de realiteit zich steeds verder verwijdt van de vooropgestelde doelstelling.

2. Werken met indicatoren, targets en subtargets

- Er is reeds heel wat werk verricht op het vlak van indicatoren en dit op nagenoeg alle beleidsniveaus. Aan de hand van indicatoren worden feiten/trends gevat in cijfers. Deze gegevensverzameling staat echter niet garant voor (politieke) actie. De situatie in kaart brengen met cijfergegevens en indicatoren is een eerste stap, daarna moet er ook iets mee gebeuren. Aansluiting verzekeren tussen de indicatoren en de monitoring enerzijds en het beleid anderzijds is erg belangrijk. Beide moeten onderdeel uitmaken van een geïntegreerde strategie.
- Beleidsrelevante informatie kan zowel van kwantitatieve (cijfermatige) als van kwalitatieve aard zijn. Beide soorten informatie zijn nodig voor de ondersteuning van het beleid. Ze vullen elkaar aan. Wanneer we het over indicatoren en targets hebben spitsen we ons toe op kwantitatieve informatie. Het probleem is dat niet alle belangrijke informatie kan gevat worden in cijfers. Het gebruik van kwalitatieve informatie is nodig om het resultaat van de kwantitatieve indicatoren te interpreteren.
- In de huidige context van multi-level-governance, bestaat het gevaar dat er verschillende indicatorensets naast elkaar worden gecreëerd. Dit impliceert verschillende rapporteringsvereisten en een hoge werklast voor de producenten van indicatoren, wat de kwaliteit van de verzamelde gegevens niet ten goede komt. Coherentie tussen de verschillende beleidsniveaus en rapporteringsvereisten is dus wenselijk
- Targets bewijzen hun nut bij de realisatie en opvolging van beleid. Ze helpen het actieproces op gang te brengen en draaiende te houden

3. De strijd tegen armoede bij kinderen

- Meer samenwerking tussen diensten, sectoren en actoren en dit niet op vrijwillige basis, maar op een meer dwingende manier. Hierin wordt voorzien in het kader van het Nationaal Plan voor de bestrijding van kinderarmoede.
- Belangrijk om te investeren in initiatieven op het niveau van de huiswerkscholen (taalcursussen).
- Voldoende fondsen waarborgen die de sociale participatie bevorderen.
- Bijzondere aandacht schenken aan de overgangperiodes van kinderen en jongeren. De leeftijd van 18 jaar, maar ook andere leeftijden.
- Een universele benadering van de rechten waarborgen, door erop toe te zien dat er rekening gehouden wordt met de meest kwetsbare groepen van personen
- Een specifieke opleiding waarborgen voor de personeelsleden die werken in de algemene en specifieke diensten.
- Onderwijs: opwaardering van de opleiding en van het technisch en beroepsonderwijs.
- In het kader van het Nationaal Kinderarmoedebestrijdingsplan een streefcijfer waarborgen door toe te zien op het soort indicatoren dat zal worden gebruikt.

4. De strijd tegen dakloosheid en inadequate huisvesting

Sinds de Europese consensusconferentie over dakloosheid (9 en 10 december 2010, onder het Belgisch Voorzitterschap van de Europese Unie) bleek de concrete vooruitgang onvoldoende en het proces te traag. Het blijkt dus dringend nodig om de behandeling te versnellen en dit via het volgen van 2 prioritaire assen: de samenhang van het beleid en van de praktijk, de investering in sociale innovaties.

- Zorgen voor samenhang

De versnippering van de politieke macht, van de overheidsadministratie en van de diensten voor sociale actie is weinig geschikt voor de efficiëntie en de effectiviteit van een proces van strijd tegen dakloosheid. Dakloosheid is een complexe en multidimensionele problematiek die vandaag oplossingen vindt die veel te ingewikkeld lijken. Zo zien de daklozen, die nochtans actief zijn in hun herinschakeling, hun stappen botsen tegen de incoherentie van het systeem en kunnen zij bijdragen tot hun installatie in de dakloosheid, zelfs tot de sociale uitsluiting (meer bepaald in verband met de referentieadressen, de onbewoonbaarheid van de openbare habitat, de gemeentelijke reglementen inzake bedelarij, ...).

Concrete aanbevelingen:

- een coördinatie tussen alle betrokken beleidsniveaus via sociale actie en in het bijzonder de strijd tegen de dakloosheid;
- de invoering van een georganiseerd en geïntegreerd beleid;
- een eenvoudiger, duidelijker en dus efficiënter herinschakelingsproces.
- Overgaan tot actie en investeren in de sociale innovatie

Voor de strijd tegen dakloosheid is consensus nodig; dit is een prioritaire gemeenschappelijke doelstelling op alle beleidsniveaus. Ondanks al deze verbintenissen moeten we echter vaststellen dat de operationalisering discreet of te traag blijft.

Zo wordt aanbevolen om:

- over te gaan tot actie via deze consensus;
- experimenten mogelijk maken en de invoering van echte sociale innovaties door te durven de gewoontelijke paradigma te verlaten (bijvoorbeeld op het vlak van inschakeling via de inspiratiehuisvesting Housing First);
- zich inspireren op wat elders gebeurt en werkt;
- de impact meten van de praktijken van de sociale actie;
- investeren in structurele maatregelen;
- een resultaatsverbintenis durven volgen (inzake toegang tot huisvesting bijvoorbeeld).

5. Actieve insluiting

- Er is nood aan meer middelen om een efficiënt activeringsbeleid te voeren in deze tijden van crisis.
- Investeren in duurzame en kwaliteitsvolle jobs is een absolute prioriteit. Besparen op dit vlak kost de maatschappij immers veel meer op termijn. Structurele hervormingen op basis van een coherente toekomstvisie dringen zich op.
- Er is nood aan administratieve vereenvoudiging. Momenteel wordt er vooral gefocust op een administratieve vereenvoudiging vanuit het oogpunt van de instellingen en te weinig vanuit het perspectief van de begunstigten. Met de regionalisering dreigt het systeem nog complexer te worden voor de begunstigten. Vandaar dat het cruciaal is om bij iedere nieuwe maatregel systematisch een armoedetoets/impactanalyse uit te voeren om proactief te onderzoeken welk effect de maatregel op de burger zal hebben. Enkel zo kan de toegankelijkheid van de diensten verhoogd worden.
- Aansluitend hierop dient er snel werk gemaakt te worden van de geautomatiseerde toekenning van alle rechten opdat diegenen die er nood aan hebben aanspraak kunnen maken op de juiste steun.

6. Minimuminkomen

- De minimumuitkeringen moeten opgetrokken worden tot de Europese armoededrempel, zijnde 60 % van het mediaaninkomen. Referentiebudgetten zijn een goed instrument om de menswaardigheid van de minimuminkomens af te toetsen. De te lage uitkeringen dwingen mensen soms tot overlevingsstrategieën die contraproductief, maatschappelijke onaanvaardbaar en onwettelijk zijn. Mensen lopen het risico om hun sociale rechten te verliezen en het fundament van de sociale solidariteit wordt aangetast.
- De strijd tegen de sociale fraude moet hand in hand gaan met de strijd tegen de onderbescherming. De automatische toekenning van rechten is hier een belangrijke prioriteit.
- Er moet beter over gewaakt worden dat de trajecten die mensen afleggen doorheen het sociale beschermingsstelsel coherent zijn, geen breuken vertonen en ook een stimulerend effect hebben om de zelfredzaamheid te verhogen. De schotten tussen de verschillende stelsels leiden soms tot een blijvende afhankelijkheid of passiviteit. Een harmonisering die eerder kijkt naar de noden, behoeften en mogelijkheden van de personen dan hun administratief statuut dringt zich op. Zo komen mensen pas in aanmerking voor tewerkstelling via artikel 60§7 als men leefloongerechtigd is. Een ander voorbeeld is feit dat werklozen die een beroepsopleiding volgen, niet vrijgesteld zijn van de versnelde degressiviteit van de werkloosheidsuitkering. Dit vormt een demotiverende factor om de kansen op een herinschakeling op de arbeidsmarkt te verhogen. Mits een goede afstemming zou dit echter een hefboomeffect kunnen genereren.
- De mogelijkheid tot de individualisering van de sociale rechten moet verder onderzocht worden.